

בא ראה, בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לקחת נקמות מעמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות, התעורר השמאל, והתמלאה הלכנה מאותו הצד דם. ואז נבעו מעינות ונחלים של מטה, כל אותם של צד שמאל בדם, ולכן הדין שלהם דם.

בא ראה, כשהדם הזה מתעורר (כשהדין מתעורר על העולם בגלל אותו דם של ההרוגים, הקדוש ברוך הוא מתעורר) על העם, אותו דם של ההרוגים הוא שיתעורר עליהם עם אחר והורג אותם, אבל (בצעת) במצרים לא רצה הקדוש ברוך הוא להביא עליהם עם אחר לעורר עליהם דם, משום שישראל היו ביניהם ולא יצטערו משום שדרים בארצם, אבל הקדוש ברוך הוא הבה אותם בדם בנהרות שלהם, שלא היו יכולים לשותות.

ומשום שהשלטון שלהם שולט באותו נהר, צוה הקדוש ברוך הוא לשליט שלהם בראשונה, כדי שתלקה יראתם בראשונה, משום שהנילוס היה אחד מיראותיהם, וכן שאר היראות שלהם נבעו דם. זהו שפתיב והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים.

רבי חייא קם לילה אחד לעסק בתורה, והיה עמו רבי יוסי הקטן, שהיה תינוק. פתח רבי חייא ואמר, (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך פי כבר רצה האלהים את מעשיך. מה ראה שלמה המלך שאמר פסוק זה?

אמר שלמה, כל דבריו היו בחכמה, וזה שאמר לך אכול בשמחה לחמך. בשעה שאדם הולך בדרך הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מקרב אותו אליו ונותן לו שלמה ומנוחה, ואז

תא חזי, בשעתא דבעי קדשא בריך הוא למיסב נוקמין מעמין עובדי עבודה זרה, אתער שמאלא, ואתמליא סיחרא מההוא סטרא דמא. וכדין, נבעין מבויעין ונחלין דלתתא, כל אינון דלסטור שמאלא דמא. ועל דא, דינא דילהון דמא.

תא חזי, בד האי דמא אתער (נ"א בד דינא אתער על עלמא בגין שהוא דמא דמטולין קדשא בריך הוא אתער) על עמא, ההוא דמא דקטולין איהו דיתער עליהו עמא אחרא וקטיל לון. אבל (השתא) במצרים, לא בעא קדשא בריך הוא לאייתא עליהו עמא אחרא לאתער עליהו דמא בגין דישראל הוו בינייהו, ולא יצטערון בגין דיירין בארעא דילהון, אבל קדשא בריך הוא מחא לון בדמא, בנהרין דלהון, דלא הוו יכולין למשתי.

ובגין דשולטנותא דלהון, שלטא בההוא נהרא, פקיד קדשא בריך הוא לשולטנותא דלהון בקדמיתא, בגין דילקי דחלא דלהון בקדמיתא, בגין דנילוס חד דחלא דלהון הוה, וכן שאר דחלין דלהון נבעין דמא. הדא הוא דכתיב והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים.

רבי חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא, והוה עמיה ר' יוסי זוטא, דהוה רביא. פתח ר' חייא ואמר, (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך פי כבר רצה האלהים את מעשיך. מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא.

אמר שלמה כל מלוי בחכמה הוו, והאי דאמר לך אכול בשמחה לחמך, בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקודשא בריך הוא, קדשא בריך הוא מקרב ליה לגביה,

הלחם והיין שאוכל ושותה בשמחת הלב, בגלל שהקדוש ברוך הוא מרצה במעשיו.

אמר לו אותו תינוק, אם כך, הרי אמרת שכל דברי שלמה היו בחכמה, איפה כאן החכמה? אמר לו, בני, בשל את בשולך ותראה את הפסוק הזה. אמר לו, בטרם בשלתי ידעתי. אמר לו, מנין לך?

אמר לו, קול אחד שמעתי מאבי שהיה אומר בפסוק הזה, ששלמה מזהיר את האדם לעטר את פנסת ישראל בשמחה, שהוא צד ימין, והוא רצון, והוא לחם שיתעטר בחדוה. ואחר כך יתעטר ביין, שהוא שמאל, כדי שתמצא באמונה של הכל חדוה שלמה, בימין ושמאל, וכאשר תהיה בין שניהם, ואז כל הברכות שורות בעולם. וכל זה כשמתרצה הקדוש ברוך הוא במעשי בני אדם. זהו שכתוב כי כבר רצה האלהים את מעשיך. בא רבי חייא ונשקו. אמר, חייך בני, דבר זה השארת בשבילך, ועכשו ידעתי שרוצה הקדוש ברוך הוא לעטר אותך בתורה.

עוד פתח רבי חייא ואמר, אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים. מה הטעם אהרן ולא משה? אלא, אמר הקדוש ברוך הוא, אהרן המים עומדים במקומו, והשמאל רוצה להשפיע מים משם. אהרן שבא מאותו צד יעורר אותו, וכששמאל לוקח אותם, הם חוזרים להיות דם.

בא ראה, המתחנן שבכל הדרגות הוא הפה בתחלה. אמר רבי שמעון, מהתחנן מתחיל הקדוש ברוך הוא, וידו מפה בכל אצבע ואצבע, וכשמגיע לדרגה העליונה שבכל הדרגות, הוא

ויהיב ליה שלוה ונייחא, פדין נהמא וחמרא דאכיל ושתי, בחדוה דלפא, בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בעובדוי.

אמר ליה ההוא רביא, אי הכי, הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא הו, אן הוא חכמתא הכא. אמר ליה ברי תבשל בשולך, ותחמי האי קרא. אמר ליה עד לא בשילנא ידענא. אמר ליה מנא לך.

אמר ליה קלא חד שמענא מאבא, דהוה אמר בהאי קרא, דשלמה קא אזהר ליה לבר נש, לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה, דאיהו סטרא דימינא, ואיהו נהמא, דיתעטר בחדוה. ולבתר, דיתעטר בחמרא, דאיהו שמאלא, בגין דתשתכח במהימנותא דכלא, חדוותא שלימתא, בימינא ושמאלא, וכד תהוי בין תרווייהו פדין כל ברפאן שראן בעלמא. וכל דא, פד אתרעי קדשא בריך הוא בעובדיהון דבני נשא, הדא הוא דכתיב פי כבר רצה האלהים את מעשיך. אתא ר' חייא ונשקיה, אמר, חייך ברי האי מלה שבקנא בגינך, והשתא ידענא, דקודשא בריך הוא בעי לאעטרא לך באורייתא.

הו פתח ר' חייא ואמר, אמור אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים. מאי טעמא אהרן ולא משה. אלא, אמר קדשא בריך הוא, אהרן מיין קיימין בדוכתיה, ושמאלא בעי לנגדא מיין מתמן, אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה, וכד שמאלא נקיט לון, אינון יתהדרון דמא.

תא חזי תתאה דכל דרגין מחא בקדמיתא. אמר רבי שמעון מתתאה שרא קדשא בריך הוא. וידא דיליה, מחא בכל אצבעא ואצבעא. וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין,